

zelf moet blijven bepalen, wat ze bij toelating wil eischen. En wie aan de Kweekschool leerlingen wil leveren, moet met die eischen willen rekenen. De U.L.O.-school mag haar pretenties hier niet te ver drijven. Alweer geldt hier gelijk recht voor allen.

Een andere oplossing wil men zoeken in het zetten van een driejarige Kweekschool op de U.L.O.-school. Daaraan zijn gewichtige bezwaren verbonden. Wil men dan aan een drie-, viertal leeraren al de vakken van de Kweekschool opdragen? Op sommige plaatsen kan men met andere scholen combineeren, maar op heel wat plaatsen gaat dat niet. De eischen, die de verschillende vakken stellen, maken onmogelijk, dat één leeraar drie of vier van die vakken voor zijn rekening kan nemen. Op die manier komen we met onze opleiding weer niet vooruit, maar doen we een paar stappen terug. Voor het rustig afwerken van haar program, waarbij ook aan de praktische opleiding een behoorlijke aandacht kan worden gegeven, gunne men de Kweekschool toch haarschrale vier jaren. Onze onderwijzers moeten, als het kan, menschen worden met een behoorlijk breede ontwikkeling, die naast andere menschen in onze samenleving toch vooral geen indruk van bekrompenheid maken. Zij vinden hoe langer hoe meer in de samenleving een peil van ontwikkeling, waar ze niet dan tot schade van hun prestige beneden kunnen staan.

Daarom, zou ik zeggen, moeten we nu twee dingen doen; daarin kunnen de menschen, die bij de U.L.O.-scholen en bij de Kweekscholen betrokken zijn, samenwerken.

Allereerst doen we al wat mogelijk is, om de wet van 1920 ook voor de opleiding uitgevoerd te krijgen. Dan krijgt de Kweekschool de leerlingen op 15-jarigen leeftijd. Ze kunnen eerst rustig de U.L.O.-school afloopen. We hebben dan groote vrede met elkander. Alleen het kan er hier en daar dan nog wel om spannen, of er wel plaats genoeg is voor het groot aantal liefhebbers. 't Is natuurlijk ook mogelijk, dat die vloed al weer spoedig gaat ebbem, b.v. wanneer de 45-schaal heel wat minder onderwijzers gaat vragen en we weer voor een groot surplus van leerkrachten komen te staan, of als de maatschappelijke toestanden weer wat florissanter worden en de ouders voor hun kinderen in de school weer niet zooveel heil zien.

Over enkele onderdeelen van de opleiding in de wet-1920 kan nog wel nader gepraat worden, maar allen zijn het er wel over eens, dat de algemeene regeling ons een goede stap vooruit zou brengen in het nauwkeurig verzorgen van onze a.s. onderwijzers en onderwijzeressen. Niemand vindt de wetenschappelijke opleiding van onze artsen overdreven, en toch, zij komen slechts in aanmerking voor de zorg van het lichaam. Zouden zij, die met de geestelijke verzorging van de kinderen belast zullen worden, geen aanspraak hebben op een vijfjarige voorbereiding daarvoor? Is het wel in orde, dat we aan jonge menschen van 18 jaar al de volle verantwoordelijkheid geven voor een klas van 45 kinderen? Zoeken we bezuiniging hier niet op een verkeerde plaats? Daarom: de wet van 1920 blijft het ideaal voorloopig voor onze opleiding en dan zijn ook al onze U.L.O.-vrienden tevreden.

En het tweede, dat we moeten doen in de gegeven omstandigheden, is, dat we elkander heel nuchter zeggen: de U.L.O.-school is voor de eerste klas van de Kweekschool niet de meest geschikte voorbereiding. Men richt daarvoor aparte klassen in, zooals het hier en daar gebeurt, of, geve de kinderen apart les, wanneer de ouders tijdig hun verlangen van toelating tot de Kweekschool hebben kenbaar gemaakt. Dan verhoogt men de kansen van de kinderen bij een streng vergelijkend examen. Mij dunkt, die weg is beter dan dat men aan eigen program vasthoudt, de kinderen een echec bezorgt en dan de schuld bij een ander zoekt. Hoeveel respect we ook voor de arbeid hebben van onze mannen aan de U.L.O.-scholen, wij beleedigen hen niet, wanneer wij zeggen, dat ze niet tegelijk voor alles kunnen opleiden. En als zij het al konden, dan zouden ze toch stuiten op de onmogelijkheid bij de kinderen. Wij laten daarom elkander in volle waarde: de U. L. O.-school leidt op voor haar Eind-diploma en late onverkort aan de Kweekschool het recht te bepalen, wat ze voor haar toelating wil vragen. Zoo teekenen we de wapenstilstand, tot dat de volle vrede kan worden gesloten, wanneer de Kweekschool haar leerlingen mag hebben van 15-20 jaar.

Gr.

G. MEIMA.

Tegen drinken en vloeken.

Een aardige herinnering vonden we in de „Zeeuwsche Kerkbode“, van de hand van Dr. v. Lonkhuyzen. Juist nu er maatregelen genomen worden tot wettelijken weerstand tegen de lastering van Gods Naam, is deze herinnering des te interessanter.

Het was op een Deputaten-vergadering.

Nu ongeveer 30 jaren geleden.

De Christelijke partijen bonden in groot vertrouwen op een schitterende overwinning den politieken stemstrijd aan. De zoon van haar eminenten leider stond in haar middaghoofde. Wat zouden ze doen als ze eens de overwinning behaalden en haar mannen als dienaren der Kroon geroepen werden de richting aan 's lands bestuur te geven? Het program van actie moest op de Deputaten-vergadering „vastgesteld“ worden. Daar toe waren de Deputaten in grooten getale opgekomen. Uit heel het land. De groote zaal van Tivoli in Utrecht was vol. En een groote schare belangstellenden vulde de hoeken en de galerijen. Er heerschte een enthousiastische stemming. Men begreep, nu, nu zou men weldra als christelijke partijen onder den grooten leider zijn mannen aan de ministerieele tafel zien zitten. En dan? Ja, wat dan?

Het concept program was behoorlijk aan de kiesverenigingen toegezonden. Met de uitnodiging als de kiesverenigingen nog iets daaraan hadden toe te voegen zij dit konden doen en door haar afgevaardigden op die Deputaten-vergadering konden laten brengen. Een kiesvereniging ergens in het midden van het land had ook haar afgevaardigden gezonden met een opdracht. De jonge Geref. predikant van die plaats bracht het te voorschijn. Met trillend hart beklimt hij het podium en kwam voor den lessenaar te staan; vlak naast „de oude baas“; en te midden van de „hooge comes“. Hondert oogen keerden zich naar hem. Het was doodstil in de zaal. Wat zou hij hebben? Daar begon hij, zeggende, dat als het ons als christenen gegeven mocht worden invloed op des lands zaken uit te oefenen, die invloed dan ook een bepaald christelijk karakter moest dragen. Ook voor ons volksleven. Dat er roepende zonden onder ons volk waren, welke God zeer moesten veroortoen. Met name het vloeken en het misbruiken van Gods naam was, helaas, een Nederlandsche volkszonde. En zelde de Catechismus niet, dat God over geen ding zich meer veroortont dan over de lastering van Zijn Naam? Beleden we dat niet nog altijd? En beleden we ook niet, dat God de Overheid macht en roeping gegeven had, die zonde te straffen? Laat het dan gezien worden, zeker ook in den schoolstrijd en wat dies meer zij, maar ook in wetten die opkomen voor de eer van onzen God en voor die van Zijn heiligen Naam, dat er een christenvolk in ons land is, dat ook politiek Hem begeert te eeren.

Zoo sprak hij. En de jonge dominee scheen niet alleen het oor, maar ook het hart van het volk en van de afgevaardigden te hebben. Een langdurig applaus volgde op zijn speech. Hij dacht toen hij zich neezette: Dat is klaar. We krijgen wetten die het vloeken en lasteren van Gods Naam onder ons volk strafbaar zullen stellen en dus die zonde tegen zullen gaan.

Toen de verschillende Deputaten hun voorstellen en amendementen enz. enz. voorgebracht hadden, begon de leider ze de revue te laten passeeren. Wel, dat ging er destijds wat eigenaardig naar toe. Dat moest mis-schien ook wel zoo. Want natuurlijk zou het niet gemakkelijk geweest zijn in zulk een groote zaal met zulk een aanzienlijk getal afgevaardigden wezenlijk zaken te doen. De leider deed ze dan ook met instemming der vergadering meestal alleen af. De vergadering liet dat gaarne aan hem over. Ze zag hoog tegen de leiding op. Zoo als hij het zeide zoo gebeurde het. En hij kon het zoo zeggen en zoo meesterlijk leiden, dat de vergadering er zelve schik in had. Wat hij goedkeurde werd aangenomen, wat hij niet goedkeurde ging onverbiddelijk den doofpot in. Hoe zou het gaan met de voorstellen van de kiesvereniging te W.? Eindelijk daar kwam het: „En nu krijgen we nog het drinken van De. Gispem en het vloeken van De...“.

Dat was al genoeg om de goed gehumeerde vergadering in vroolijkheid uit te doen barsten. Wat er verder gezegd werd weet ik niet meer. Wel dat de voorstellen tegen het vloeken ter zijde gelegd werden. Ik herinner me alleen nog, dat de jonge dominee bij de repliek opstond en protesteerde tegen de wijze van behandeling en dat zoo ernstige voorstellen ter zijde gelegd werden. Een protest dat de leider stilletjes zonder iets te zeggen langs zich heen liet glijden. Een vriendelijken blik naar den jongen sputterenden dominee, was 't einde.

Later kreeg de jonge dominee toch van verscheiden zijden briefjes van instemming. Er werd zelfs over gedacht een „Bond tegen het vloeken“ op te richten, zoo goed als een „Vereniging tot drankbestrijding“.

Maar het bleef er bij, het was altijd in onze kringen ons voorgehouden, dat we aller zonde vijand zouden zijn en dat een enkele zonde er uit te pikken en die extra te bestriden, altijd tot eenzijdigheden en gevaren geleid had.

Maar de zaak was toch niet te vergeefs. Student Chardon nam den draad op en zond den jongen dominee als herinnering aan dien eersten stoot een paar jaar later zijn academisch proefschrift: Het strafbaar stellen van het misbruik van Gods Naam. En vele gemeenteraden gingen het ook strafbaar stellen. En er kwam later toch een bond tegen het vloeken. En nu lees ik, dat de minister een wetsontwerp in de maak heeft om Godslastering strafbaar te stellen. We zijn er dankbaar voor. De molens in Holland malen wel langzaam, maar ze malen blijkbaar toch! Ik weet het, er zijn moeilijkheden. Als: Hoe de zonde te definiëren. Hoe de overtreding vast te stellen. En eindelijk niet het minst: welke straf er op te stellen? Als een ongelooft of een zelf misschien niet geheel hier vrij uitgaand rechter een kleine boete oplegt, dan wordt de zaak er niet beter op.

Maar toch, wat in andere landen wel kan, waarom ook hier niet? In Amerika is het vloeken strafbaar, zoowel het uitvloeken van iemand als Godslastering zelf. Maar helaas, zooals daar het gebruik is, als daar geen aanklager is is er geen rechter. Als niemand de zonde aanklaagt, wordt ze niet gestraft. En door dat nalaten van het aanklagen is, helaas, de oude wet een wat men noemt „blue law“ geworden, een wet die niet meer gehandhaafd wordt. Maar desmettegenstaande, hoewel ook daar, helaas, vooral sedert den oorlog, nadat de jongens uit Europa terug kwamen, er ook vreeselijk gevloekt wordt, toch is er, dank zij het bestaan der wet en de wetenschap daaryan, meer

ontzag. Iemand die er op gewezen wordt zal aanstands zijn excuses aanbieden. En in gezelschap van dames zal niet gevloekt worden. Ook ongelooften vinden het toch niet in orde, niet fatsoenlijk, niet zooals het hoort. Zoo kan een wet behalve haar rechtstreeksche invloed, ook opvoedend werken. En daarom: Geve God ook Nederland zulk een wet. Allereerst tegen Godslastering. Tegen communistische literatuur daarmee besmat. Maar ook tegen openbaar misbruik van Gods Heiligen Naam.

En ieder Christen versta voorts zijn plicht, in persoonlijk getuigen tegen dat kwaad.

Belijdenis-uitbouw.

Dat sommigen teleurgesteld zijn over den gang van zaken in Arnhem, inzake den belijdenis-uitbouw, is bekend.

Prof. Honig van Kampen laat nu in „De Bazuin“ echter een licht op de kwestie vallen, die in ieder geval „anders“ is:

Dat sommige geachte broeders teleurgesteld zijn door de beslissing van de jongste Generale Synode over den Uitbouw der Belijdenis, berust mijns inziens allereerst op een misverstand.

Hun oordeel luidt aldus: „..... Er is meer, dat tot zorg wekt over het leven van onze kerken, en dat is, dat alles, wat indertijd besloten is tot voortzetting der reformatie, eigenlijk teruggenomen is. Leeuwarden zag het ideaal, teekende dat in groote lijnen. Groningen bewees inzinking en Arnhem was de begravingis...“ We gaan geen krachtige lijnen trekken maar we gaan peuterwerk doen, waarvan waarschijnlijk ook nog niet eens buitengewoon veel terecht zal komen.

...Aan den dag is gekomen, dat we niet in staat zijn, om de groote zaak, die we in 1920 zagen, te volbrengen. Maar die taak blijft er liggen. Dat moeten we niet gaan ontkennen. Dat probeeren we wel, maar op deze manier komen we verder van huis.

...In Arnhem moesten we misschien zeggen: we kunnen het werk niet aan, maar we mogen niet zeggen: het werk is er niet. Het laatste kweekt zelfvoldaanheid; het eerste ootmoed, die uitdrijft tot belijdenis van tekort en gebed om kracht. En wanneer we niet kunnen wat we moeten, dan is het tijd om te onderzoeken, hoe dat komt en waaraan het onder ons hapert.

Dit zijn woorden en verklaringen, waaruit u wel-dadig de liefde voor de kerk van Christus en de begeerte om in de kracht Gods groote dingen te doen, tegenkomen.

En toch is hier misverstand.

Zelfs een ernstig misverstand.

Ten eerste hebben onze kerken — ik bepaal me nu tot het hoofdpunt: de Confessie — te Arnhem niet begraven, wat ze in Leeuwarden als ideaal zagen.

En ten tweede: Te Groningen en te Arnhem ging het niet over de vraag, kunnen de kerken aan wat ze doen moeten? maar hierover: roept de Heere de kerken tot een werk in dien vorm, waarvoor sommige geachte mannen het pleit voeren.

Over deze beide punten een enkel woord.

Ik ben dan nog niet uitgesproken en verzoek dus wat geduld te hebben.

Eene zoo ernstige zaak is, naar ik meen, eene eenigszins breedvoerige behandeling waard.

Omstreeks 1919 was er bij mannen als Prof. L. Lindeboom, Dr. J. C. Sikkel, Dr. B. van Schelven en Dr. J. H. Landwehr (om nu maar niet meer namen te noemen) een zekere bezorgdheid over ons kerkelijk leven. Ze twijfelden er niet aan, of verreweg het overgrootste deel der predikanten, ouderlingen, diakenen en gemeenteleden leefde hartelijk uit de gereformeerde beginselen, maar ze waren ten opzichte van een ander, een klein deel niet gerust. Ze vroegen zich af: Is er in sommige kringen — wellicht nog onbewust en onbedoeld — een overhellen naar de opvattingen, die door de Ethische richting worden bepleit? En als dit metterdaad zoo is, loopen we dan geen gevaar — rekening houdende met het vermaan der Heilige Schrift en de les der geschiedenis — dat deze kring allengs breder zal worden en dat hij geleidelijk almeer van het Gereformeerde belijden zich zal gaan vervreemden?

Ten laatste: Wat kunnen we doen, om dit te voorkomen?

Dr. C. J. Sikkel heeft met groote pietet en op sympathieke wijze nog niet lang geleden ons nog eens aan deze bezorgdheid van zijnen hooggeachten Vader herinnerd.

Deze bezorgdheid en de daarmede gepaard gaande vraag: Wat zijn de kerken naar Gods Woord en naar hare belijdenisschriften thans gehouden te doen? waren omstreeks 1919 de hoofdzaken. Allereerst hierover ging het bij de genoemde mannen. En ik meen, dat diezelfde gedachten ten grondslag lagen aan de besluiten van vele particuliere synoden, waarin om Uitbouw der Belijdenis gevraagd en aangedrongen werd.

Als we het hierover eens zijn, dan zijn degenen, die in Groningen en in Arnhem voor en tegen Uitbouw der Belijdenis hebben gepleit, een groote schrede dicht tot elkaar gekomen. En zal mijns inziens door broeders, aan wie ik me verbonden gevoel, gaarne worden erkend, dat hun uitspraak over de beslissing der Synode te Arnhem in elk geval te kras geweest is.

Als ik de mentaliteit der vier genoemde broeders en der Particuliere Synoden en der Generale Synode in 1920 juist zie, dan durf ik nu vervolgens zeggen: De wensch door Dr. Sikkel op zijn ziek en sterfbed geuit en door schier alle kerken gedeeld, is in vervulling gegaan. Ja er is wellicht meer geschied dan in 1919 werd verwacht.

Wat van God ernstig, ootmoedig en vurig is afgebeden, is ontvangen.

Dan, op eene andere wijze en in een anderen vorm dan waaraan in 1920 te Leeuwarden is gedacht.

Heel de Synode van Assen stond in het teken van de handhaving en de uitlogging der Belijdenis.

Tenminste
het gezag.
Het schij
hem door
hoofd is ge
Daarom
De kerke
warden als
gebleven.
moesten to
zet. Maar d
die voor e
Gereformee
en uitvoer
over de be
er afwijkt
De kerke
hare hoog
desnood
vervuld.
Exegetisc
porten van
Van de
En wie
door dit c
verslapping
gewend?
De kerke
Met alle
aangenome
Dit was
De bekend
prediker in
rumoer in k
gadering me
zing ter in
predikant.
Nu schrij
dom en G

Er zijn
kerkelijke
ten. Van
kunnen zi
algemeen
mistaande
Een enk
Nyeborne
jaargang
kerkelijk
stand in
knappen,
verkalking
georganise
gelijke w
een einde
gaat het
Thans
een man
ontslag h
Het is al
van de p
bijzonder
den vrouw
zulk een
raad van
Omdat Dr
zeggen ac
prettig is
anderen.
uiterst on
lijk gehar
indruk ge
Hoe la
degenen,
om de za
em in al
zullen wi
den en al
menschen
bij mijzelf
die er in
de Russi
nauwelij
schrijven.
Dit is
om het k
vormde
Maar of
mag wor
ment, en
horne, W
alleen ge
arbeiden
als men
wie gelijk
bedrijft w
geen tijd
„Kerke
overvloed
van het f
daarna w
Geest des
soenlijk
Spiritus

Zoo kras
gezegd: „ee
soen“.
Ja, en w
alles is: eer
zaak. Het